

آل کیا

سلسله شیعه مذهب آل کیا بیش از دو قرن (۷۶۹-۱۰۰۰) بر بخش هایی از گیلان به ویژه بیه پیش (شرق سفید رود) حکومت کردند.

بر اساس منابع تاریخی، نسب آنان به امام زین العابدین (ع) می رسد. آنها مذهب شیعه زیدی داشته و به ترویج احکام آن می کوشیدند. برخی آنان را «زیدیان دوم» می نامند. این سلسله در ادامه و با روی کار آمدن صفویان به تدریج به مذهب امامیه گرویدند.

از آن جایی که این خاندان، قدرت خود را از طریق مرعشیان (و مرعشیان از سربداران) بدست آوردند، می توان گفت: نهضت آل کیا با یک واسطه تحت تأثیر نهضت سربداران که امامی مذهب بودند، شکل گرفت.

سید امیر کیا، نخستین کسی بود که برای کسب استقلال کوشید و علیه ناصرونند حاکم محلی آن ناحیه به پا خاست. پسرش سید علی کیا به یاری سادات مرعشی به سال ۷۶۹ فرمانروای تمام بیه پیش گشت و کم کم فرمانروایی خود را بر دیلمان، لشت نشاء، کوچصفهان و حتی طارم و قزوین گسترش داد.

کیاییان در دوره تیموریان و به خصوص شاهرخ (۸۰۷-۸۵۰) خراجگذار آنان بودند و در دوره صفویه، به دلیل حمایت سادات کیایی از بنیانگذاران سلسله، توانستند بر نواحی وسیعی از شمال ایران فرمانروایی کنند. همچنین در زمان سلطنت شاه طهماسب (۹۳۰-۹۸۴)، سلطان احمد به قزوین رفته، مذهب شیعه دوازده امامی اختیار کرد و حتی به گسترش آن در منطقه تحت نفوذ خود نیز پرداخت.

در سال ۹۴۳ با به قدرت رسیدن خان احمد خان، روابط دولت صفوی و کیاییان به تیرگی گردید. او از فرمان شاه طهماسب سرپیچی نمود و در جنگی که میان آنان روی داد، خان احمد شکست خورده و به زندان افتاد.

در سال ۹۸۴ با به سلطنت رسیدن محمد خدابنده، وی آزاد شد و مجددا حاکم بیه پیش شد. اما در زمان شاه عباس صفوی به دلیل حمایت و همکاری خان احمد با دولت عثمانی، مورد غضب شاه عباس (۹۹۶-۱۰۳۸) قرار گرفت و چون توانایی مقابله با سپاه صفوی را نداشت، به شروان گریخت؛ به این ترتیب در سال ۱۰۰۰ حکومت ملوک الطوائفی کیایی برچیده شد. از این زمان به بعد، دولت صفوی بر مناطق شمالی ایران تسلط کامل یافت.

فرمانروایان آل کیا

فرمانروایان سال های حکومت

امیر کیا بن حسن کیا ۷۶۰ - ۷۶۳

سید علی کیا بن امیر ۷۶۹ - ۷۹۱

سید هادی کیا بن امیر ۷۹۱ - ۷۹۷

سید حسین کیا بن علی ۷۹۷ - ۷۹۸

سید رضا کیا بن علی ۷۹۸ - ۸۲۹

سید حسین کیا (دومین دوره حکومت) ۸۲۹ - ۸۳۳

سید ناصر کیا بن امیر سید محمد ۸۳۳

سید حسن کیا (سومین دوره حکومت) ۸۳۳

سلطان حسین کیا (فرزند کوچک سید علی کیا) ۸۳۳

کار کیا ناصر کیا بن امیر سید محمد ۸۳۳ - ۸۵۰ (دومین دوره حکومت)

سلطان محمد بن ناصر کیا ۸۸۳ - ۸۵۱

میرزا علی بن سلطان محمد ۸۸۳ - ۹۰۹

سلطان حسن بن سلطان محمد ۹۰۹ - ۹۱۱

سلطان احمد خان بن حسن ۹۱۱ - ۹۴۰

کار کیا سلطان علی بن سلطان احمد خان ۹۴۰ - ۹۴۱

کار کیا سلطان حسن بن سلطان احمد ۹۴۱ - ۹۴۳

خان احمد خان بن کار کیا سلطان حسن ۹۴۳ - ۹۷۵; ۹۸۵ - ۱۰۰۱

آل کیا

شجرہ نسب آل کیا

